

Referat af Grønt rådsmøde d. 3. oktober 2024.

Grønt rådsmødet blev afholdt på Enggården i Nees, ved vådområdeprojektet Nees Vig.

Dagen Grønt rådsmøde omhandlede emnerne, Vandområdeplanen og arbejdet heri, og Morsø Kommunes plan22+ projekt.

Jacob Bruun indledte mødet med en kort introduktion, herunder en introduktion til Grønt råds seneste medlem, Gitte Fauersbækk fra Familielandbruget Vestjylland.

Hernæst fortalte Jacob status i Morsø Kommune på vandområdeplanernes anden planperiode (2016-2021), herunder at vandløbsindsatsen er gennemført i Sejerslev bæk, Solbjerg å, Skarum å, Vittrumstrøm, Bæk å (Ejstrup bæk) og Spang å (VP1 indsats). Jacob fortalte desuden at indsatser i Thorup-Skallerup bæk, Gullerup å, Vandløb ved Højriis og faunaspærring ved Vejerslev mølle afventer forskellige grader af afklaring, og at disse vil blive taget med i vandområdeplanernes tredje planperiode (2021-2027).

Jacob kunne berette om vådområdeindsatsen i Morsø Kommune frem til nu (2024), omfatter en realisering af ca. 770 ha med en samlet kvælstofreduktion på ca. 88ton. Hertil kommer en del projekter i proces.

Efter en kort gennemgang af status forud for vandområdeplanernes tredje planperiode, hvor tilstanden i vandløbene i Morsø Kommune og i Limfjorden ikke endnu er i mål fortsatte Jacob med de vandløbs- og kvælstofindsatser som er omfattet af vandområdeplanernes tredje planperioden (2021-2027).

Morsø Kommune er pt. i gang med at udarbejde forundersøgelser til en række vandløbsrestaureringsprojekter i Elsø bæk, Lyngbro bæk, pudsgård bæk, Emb å, Vejerslev bæk (inkl. Vejerslevmølle opstemning) og Moutrup å. Morsø Kommune forventer at udarbejde forundersøgelser for de resterende målsatte vandløb med indsatser i Morsø Kommune, således der kan søges realisering af projekterne inden udgangen af 2027.

Jacob fortsatte med de en beskrivelse af de vådområde- og lavbundprojekter som er i proces. Hvis de igangværende projekter realiseres, vil de bidrage til en reduktion af kvælstof fra dyrkningsflade til Limfjorden med i størrelsesordenen 40 ton kvælstof/år, svarende til ca. 1/10 af det samlede indsatsbehov i Thisted Bredning

Jacob fortsatte med perspektiverne i kvælstofindsatserne, sammenhold med de perspektiver som Aftalen om et Grønt Danmark beskri-

MORSØ KOMMUNE
Teknik og Miljø

Jacob Bruun
99707239
jacob.bruun@morsoe.dk

Jernbanevej 7
7900 Nykøbing Mors
Telefon 9970 7000
kommunen@morsoe.dk
mors.dk

ver. Landskabet i Danmark står over for en radikal ændring, hvis Danmark skal indfri miljømål for kystvandene, og samtidig også nå klimamål. Potentielt skal flere tusinde (2-4.000) hektar i oplandet til Thisted Bredning tages ud af landbrugsproduktion på Mors. Det samlede landbrugsareal på Mors er ca. 26.000ha hvoraf ca. 11.000ha ligger i oplandet til Thisted bredning.

Jacob berørte kort den Second opinion som Finansministeriet, Ministeriet for Grøn Trepert og Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri har udarbejdet. Jacob fremhævede, at det nationale kvælstofkrav, som følge af beregninger i Second opinion hæves, på nær i det mest lempelige scenarie. Hævningen af indsatskravet for kvælstofindsatsen skyldes blandt andet, at flere initiativer, herunder lavbundsprojekter og minivådområder ikke har leveret det de skulle i 2016-2021. Jacob hæftede sig desuden ved, at der i second opinion "igen" blev pålagt kvælstof indsats i Løgstør Bredning og i Kås bredning, hvilket kan påvirke den kommende udtagningsindsats på Mors markant, samtidig med, at der også kan komme andre krav til blandt andet efterafgrøder i de sydlige og østlige dele af Mors. Hvilke af de tre opstillede scenarier som, om nogen, skal sætte rammerne om den kommende kvælstofindsats og udtagnings af landbrugsarealer i de kommende år, er til politisk beslutning, hvoraf resultatet ikke kendes endnu.

Aftale om et Grønt Danmark sætter i sin nuværende, ikke politisk godkendte, form, rammerne for denne omlægning af arealerne og omfatter en kommunal udarbejdet omlægningsplan i 2025, samt nedsættelse af lokale kystvandråd. Opgaven for disse kystvandråd er endnu ikke præcist beskrevet. Meiner Nørgaard kunne fortælle, at der politiske har været talt om en sammenslutning af Thisted Bredning og Nissum Bredning som et kystvandråd. Dette afventer dog endelig afklaring.

Samtalen om Aftalen om et Grønt Danmark ledte videre til bidraget fra Dorthe Lund, som fortalte om et kommunale projekt, Plan22+. Plan22+ er et inddragende projekt, som har til formål at udbrede viden og skabe værktøjer, som kan anvendes i en strategisk arealforvaltning på Mors, og med det endelige sigte, igennem en stor jordfordeling af hele Mors, at tilvejebringe de relevante arealer for den arealomlægning, som Aftalen om et Grønt Danmark beskriver. Plan22+ har bidraget til nedsættelse af et Landbrugsråd bestående af 12 lokale lodsejere, samt med medlemmer fra Fjordland og Morsø Kommune, som igennem det sidste års tid har været igennem en proces, hvor alt vedrørende Limfjordens miljøtilstand til visioner for fremtidens landbrug og forvaltning af det åbneland som produktionsareal, men også som bosætningsområder er blevet diskuteret. Arbejdet frem til nu, har resulteret i udarbejdelse af et kortgrundlag, hvor potentialerne for fødevarerproduktion, naturgenopretning, miljø- og klimainsatser, samt rekreative muligheder, beskrives ved en simpel pointgivning af forskellige forhold, som kulstofindhold, iboende kvælstofretention, grundvandshensyn, jordbundstype, fremtidige grundvandsstand mv.. Dette kortgrundlag giver indikationer af, hvor det giver mening at målrette eksempelvis en skovrejsningsindsats eller en fremtid fødevarerproduktion. Morsø Kommune mener, at dette ar-

bejder danner et godt grundlag for det forventede arbejde i kystvandråd med omlægningsplanen i 2025.

Medlemmer fra Grønt Råd spurgte ind til fordelingen af de i Aftale om Grønt Danmark 250.000ha skovrejsning mellem landets kommuner. Desuden forudser medlemmer i Grønt Råd udfordringer med det forholdsvist store område i Morsø Kommune, hvor skovrejsning er uønsket. Jacob og Dorte kommenterede at dette bestemt er noget Kommunen skal forholde sig til under udarbejdelsen af omlægningsplanen, samt Kommuneplanen som ligeledes en revideres i 2025.

Meiner kommenterede, at skovrejsning også på sigt skal bidrage til en bedre beskyttelse af vores grundvand. Dette medtages i Plan22+ arbejdet og herigennem også i omlægningsplanen.

Dorte kommenterede ligeledes, at der i arbejdet med revisionen af kommuneplanen også skal kigges på landskabsudpegninger, særlige værdifulde landbrugsområder, VE-udpegninger mv.

Det blev ligeledes kort diskuteret hvorvidt byrden med kvælstofindsatskravet i Thisted Bredning burde fordeles ligeligt mellem Morsø og Thisted kommune eller ej. Jacob nævnte at det er noget der skal besluttes i det kommende arbejde med kystvandrådene, men at det giver mening at starte med de områder hvor det er muligt at gøre noget.

En af de store opgaver i Kystvandrådene er at facilitere denne omlægning af arealerne, men i høj grad også skabe forståelse ikke kun i selve kystvandrådet, men bredt blandt landbrugere og befolkningen, at der skal ske en ændring af landskabet. Herunder også, at hjælpe til en forståelse af at det fortsat er muligt at være jordbesidder, men at der nu kan være andre måder at være jordbesidder på, end at dyrke jorden konventionelt, herunder blandt andet skovejendomme og naturejendomme.

I forbindelse med skovproduktion, bemærkede BFN, at flis og træpiller kan blive mindre relevante som energikilder i fremtiden, hvorfor skove bør rejses med et andet formål.

Grønt Rådsmedlemmerne, blandt andet Vestjysk Familielandbrug, udtrykte en bekymring for denne utryghed mange står i da man ikke ved hvad konsekvensen af Aftale om et Grønt Danmark bliver for en enkelte ejendom, hvortil Jacob svarede, at det netop er denne utryghed vi i Kystvandrådet skal italesætte og vise vejen ud af.

Afslutningsvis blev ønsker til emner til kommende Grønt Rådsmøder frembragt.

- Besøg af kystvandråd, herunder samt om den Aftale om Grønt Danmark.
- VE-anlæg
- Kort status for vandløb- og vådområdeprojekter.

En dato for næste Grønt Rådsmøde blev ikke fastsat.

Morsø Kommune forslår derfor d.3. april 2025 som næste mødedato.

Venlig hilsen

Jacob Bruun
Projektleder Natur og vådområder